

regzarsu je včeraj prisegel novi višji stoliški župan Soos. Opozicija se ni udeležila prisege in je ugovarjala na posebnem shodu proti nameščenju.

Nemiri proti Evropeem v Sangaju.

Protievropejske nemire v Sangaju je povzročil sledeči slučaj: Dne 8. t. m. sta stali pred mešanim sodiščem dve ženski obtoženi, da sta ukradli 15 mladih deklic.

Konzuli so naročili evropskim prisednikom sodišča, da morajo poslati vse ženske jetnice v mestne in ne v kitajske zapere.

Ker so odgodili razpravo, je ukazal angleški prisednik, naj odpeljejo jetnici v mestno ječo, kitajski uradnik je pa zapevedal, naj odvedejo jetnici v kitajsko ječo. — Kitajski in evropski policisti se nato stopili, a evropski policiji se je posrečilo, da je odvedla jetnici v mestno ječo. Kitajci so bili zato jako razburjeni in so sklenili, da bejketirajo inozemce, če ne odpokličejo angleškega prisednika. Po dolgotrajnih pogajanjih med angleškim poslanikom v Pekinu in vajupom je ukazal angleški poslanik, naj izpuste jetnici. Sangajskemu taotaju je vsled tega zrastle pogum in je razpustil mešano sodišče.

Sploh so pa razmere v Sangaju jako zmedene. Vedno so nesporazumljenja med kitajskimi oblastmi, tujimi konzuli in mestno upravo.

V Sangaju prebiva jako mešano prebivalstvo, kar dokazuje ljudsko štetje, ki je bilo 14. oktobra t. l. Našteli so 3822 (31 odstotkov) Angležev, 2230 (18 odstotkov) Japencev, 1360 (11 odstotkov) Portugalcev, 1012 (8,1 odstotkov) Američanov, 832 (6,8 odstotkov) Nemcev; 667 (5,4 odstotkov) Francozov, 414 (3,4 odstotkov) Rusov, 163 (1,3 odstotkov) Avstrijev, 162 (1,3 odstotkov) Italijanov, 151 (1,2 odstotkov) Spancev in 1515 (12,5 odstotkov) jih pripada raznim državam. Kitajcev je pa v Sangaju 620 000.

„Times“ poročajo, da je položaj v Sangaju še vedno resen. Boje se, da prično Kitajci pleniti. V Sangaju se sedaj angleške, ameriške, nemške in italijanske čete. Avstrijci so došli najbrže včeraj. — Avstrijski ladji in sicer vojna ladja „Panther“ in križarica „Franc Jožef“ sta odpluli 20. t. mes. iz Bangkoka v Sangaj.

Kitajski cesar je ukazal, da merata kovfu in kjansuški guverner napraviti z vsa odločnostjo v Sangaju red in uvesti osebno strogo preiskavo proti malomarnim kitajskim uradnikom.

Kovfutu je tudi naročeno, da izda oklic na prebivalstvo, ki naj se pozivlja, da vzdrži mir in red! Kitajski zunanji urad je ukazal, da mora biti rešena zadeva mešanih sodišč. Kitajci še vedno zahtevajo, da se odstrani angleški prisednik mešanega sodišča. Vresničila se ni vest, da odpošljejo Nemci v Sangaj svoje kjavčavske čete.

Pomnožitev francoske mornarice.

„Echo de Paris“ priobčuje razgovor svojega poročevalca s francoskim vojnim ministrom Thomsonom o načrtih za francosko vojno mornarico. Med drugim je naglašal Thomson, da prekaša francoska vojna mornarica nemško brodovje. Mornariško ministristvo namerava zahtevati v razpravi o proračunu za leto 1906, da sme zgraditi tri nove oklopnice.

Maroška konferenca.

Velevlasti se še niso zedinile glede kraja, kjer naj bi zberovala maroška konferenca. Nemčija sicer želi, da bi bila kon-

ferenca v Algezirasu, a ker je tu slab hotel, bi ne nasprotovala, če bi bila konferenca v kakem drugem južnem španskem mestu. Špansko bo najbrže zastopal pri konferenci Montero Rios, ker je zadržan ministrski predsednik Morel po proračunski razpravi.

Srbska skupščina

je pričela včeraj proračunsko razpravo. Finančni minister Marković je naglašal, da izkazujeta računska zaključka tako za leta 1904 kakor tudi letos večje dohodke za 16 milijonov dinarjev.

Slovenske narodne pesmi in slovenska narodna godba.

Ministrstvo za bogočaste in nauk namerava zbrati in izdati narodne pesmi vseh avstrijskih narodov, in sicer v oddeljenih zvezkih za vsak narod posebej. Izraz „narodne pesmi“ je umevati v najširšem pomenu (tudi vrisk, ples itd. se upoštevajo.) Načelno pa mora biti vse zabeleženo v neizpremenjeni obliki. Ministrstvo je za vsako narodnostno skupino določilo poseben delavni odbor, za slovensko ozemlje so odbrani tile člani: vseučiliška profesorja dr. Murko in dr. Strekelj, kot zastopnik vlade dež. šolski nadzornik Fr. Levca, nadalje koncertni vodja M. Hubad, župnik Jan Kokošar v Gorici, prof. I. Scheinigg v Celovcu, dež. sod. tajnik Fr. Milčinski, skriptor L. Pintar, kooperator Krizman Jos, G. Majcen vadniški učitelj v Mariboru, prof. A. Stritof in prof. dr. Jos. Tominešek. Ta delavni odbor mora staviti svoje predloge ministrstvu, a osnovo za delovanje je prevzel po ministrskem pooblastilu dr. Strekelj; dovršivši to osnovo, je pozval omenjene člane k ustnemu posvetovanju v Ljubljano, da se tu določi organizacija odbora in razdelitev delovanja ter ustanove glavna načela za delovanje in uredbo gradiva. Posvetovanje se je vršilo preteklo nedeljo, dne 17. t. m., v dvorani „Glasb. Maticice“; v devet ur trajajoči seji se je posvetovalo in sklepalo o ogromnem gradivu, ki ga je predložil sklicovalci; one obsega res celotno notranje in zunanjo organizacijo vsega delovanja odbora in obsežen načrt za privabljanje najširših krogov v sodelovanje. Poročilo o tej seji, ki ji je bil izvoljen za predsednika dr. Murko, za zapisničarja dr. Tominešek, omejimo tu na kratko označenje točk, ker bo odbor sam, kadar se odobre njegovi sklepi, stopil pred širšo javnost s primernimi oklici. — Ko je predsednik pozdravil navzoče, med njimi izrecno zastopnika vlade, Fr. Levca, je dr. Strekelj podaval v posvetovanje in sklepanje svoje skrbno sestavljene organizacijske izdelke. Tako se je dognala osnovna načela za nameravano publikacijo, odobrila so se podrobna navodila za zapisovanje narodnih pesmi po besedilu in po muzikalnem delu in se je premotrila obširna vprašalna pola, ki bo poučila nabiralce, na kaj naj obrščajo svoje pozornost; a uvidela se je tudi potreba krajših navodil in krajše vprašalne pole. — Za notranje odbore upravitelje se izvolijo gg. dr. Strekelj načelnikom delovnega odbora, M. Hubad namestnikom, L. Pintar blagajnikom, preglednikema računov Fr. Milčinski in dr. Jos. Tominešek. Zunanje delo — nabiranje in urejanje pesni — pa se razdeli takole: dr. Strekelj je urednik teksta, M. Hubad urednik muzikalnega dela; slovensko ozemlje se razdeli za nabiralce v

okrežja, ki izmed njih načeljuje vsakemu po eden odbornik: načelnik odseka za Gorenjsko je M. Hubad, za Dolenjsko Fr. Milčinski, za Notranjsko A. Stritof, za Istro Krizman Jos, za Goriško Kokošar Jan, za Koroško Jan. Scheinigg, za Stajersko (južnozap. del) G. Majcen. — Ko se je še nekaj upravnih točk rešilo, zaključil dr. Murko sejo z nagovorom, v katerem izreka vsem udeležencem zahvalo za njih vztrajnost, pri tem povdarjajoč, da bi se obsežna snov ne bila mogla obdelati s takim uspehom, ko bi je ne bil sklicatelj sestavil s tako vzorno preglednostjo in popolnostjo. Slovenski delavni odbor je storil s tem velik korak naprej, tako velik, kakor bi bil v preteklih časih nemogoč. A da je sploh mogoč, v tem oziru moramo s posebno zahvalo beležiti veselje dejstvo, da je stopilo temu velikemu podjetju ministrstvo samo na čelo. Zato bi naj pripomogli vsi krogi, da se podjetje završuje in završi srečno in častno.

Javen shod

priredi

slov. kat. društvo za radovljiški okraj
dne 26. decembra 1905 (sv. Štefana dan)
ob 3. uri pop. v dvorani posojiln. doma
v Gorjah pri Bledu.

SPORED:

1. Nagovor predsednika.
2. O državnemu zboru, poroča poslanec Jožef Pogacnik.
3. O splošni in enaki volivni pravici, poroča Janez Ažman.
4. O tisku in časnikih, poroča Matija Mrak.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor:

Matija Mrak Janez Vurnik
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Dnevne novice.

„Mrzlica in božjast“. „Slovenski Narod“ nas je razveselil z dolgo notico, v kateri pravi:

Revizije narodnonaprednega programa se klerikalci tako strahovito boje, da jim tresa mrzlica in meče božjast, ako o tem le kaj slišijo. To je za nas jako dobro znamenje, kajti klerikalci so sicer prav malo vredni lju tje, ali, da rabimo „Slovenčev“ izraz, sami nesramni lopovi — toda kot politični baremeter so izvrstni. Kadar klerikalci tulijo in psujejo, takrat smo lahko prepričani, da smo na pravi poti. Tako tudi zdaj. Klerikalci divjajo, kakor bi imeli že štrik za vratom, dasi smo šele v občé sprožili misel o reviziji narodnonaprednega programa.

Res, huda se nam godi! Da bo „Narod“ vedel, kako nas božjast meče, citiramo, kaj pišejo njihovi nemški zavezniki v „Neue Freie Presse“ o „reviziji“ narodnonaprednega programa. Glasilo liberalnega nemštva nas je razveselilo od svoje strani tudi z daljšo notico, v kateri pravi:

„Sl. Narod“ naj bi bil ravno tako odkrito povedal, da tudi z Nemci v deželnem zboru sklenjeni kompromis ni bil nikdar izraz dejanskih razmer in smotrov narodnonapredne stranke, da ni bil nikdar odkrite mišljen in da ga je večina naprednjakov

pri zadnjih deželnozbornih razpravah smatrala kot ne obstoječega. Slednjš se pa moramo vprašati, ali be spleh ta narodnonapredna stranka, v katere vrstah je vse razdejano in zmečeno, in iz katere velik del hrepeni, da bi se soudeležil bodoče klerikalne vlade. Še zmečna revidirati svoj program in reorganizirati stranko.

Tako glasilo liberalnega nemštva, v katero je te vrste zanesel mož, ki od blizu pozna liberalce.

Božjast in mrzlica sta terej drugod, kajti pri nas je vse zdravo na krovu. Videli bomo, kde bodo tisti, ki se ne bodo sramovali stare laži popravljati z novimi. Kajti to je gotovo, da bo novi liberalni program ravno tako odkritosrčen, kakor je bil stari. Lisjak svoje dlako izpremeni, pa ostane lisjak. Isto lastnost imajo pa tudi polhi, jazbeci, kunec in dosledne tudi narodnonapredna stranka.

Umešččen je bil 21. decembra č. g. Anton Oblak na župnije Sent Levrenc ob Temenici.

Učiteljske vesti.

Za učitelja na rudniški šoli v Idriji je imenovan g. Stan. Legat, učitelj pri Sv. Gregorju. C. kr. dež. šolski svet je sklenil, da pride od 1. januarja 1906 v višji plačilni razred naslednje učiteljsko osebje in sicer iz II. v I. plačilni razred gg.: Janko Leban, Franc Jeglič, Jožef Ževnik, Avgust Kleč, Matija Hiti, Ana Podrekar, Ludovik Stiasy. — Iz III. v II. plačilni razred gg.: Franc Gärtner, Franc Povše, Franc Lovšin, Karol Završnik, Franc Schiffrer, Jožef Perc, Ivan Dermelj, Luka Blejec, Marija Čarici, Ludovik Fetiich Frankheim, Franc Črncgoj, Mihael Mežan, Marija Bernot, Franc Mataje. — Iz IV. v III. plačilni razred gg.: Franc Jaklič, Ferdinand Reiniger, Ivan Wittine, Andrej Rape, Jožef Svetlič, Franc Germ, Pavla Zirer, Karol Miklič, Ivana Nagu Zalogar, Amalija Carnelli, Marija Benedičič Franke, Franc Mlakar, Emil Guštin, Mihael Kosec, Anton Bezeg, Jerica Zemljan, Ivan Lozar, Rudolf Zore, Stanislava Mahkota Zarnik, Karolina Han, Pavlina Tomšič, Etlira Bernot Vipavc, Alojzij Potočnik, Anton Kerže, Albina Golob, Franc Mercina, Amalija Kotlušek, Margareta Zele, Franciška Bayer, Helena Junowicz, Leopoldina Tomšič, Marija Praprotnik, Marija Antončič, Marija Hacin, Jožef Zupančič, Ivan Schmeidek. — Gimnazijski učitelj v Ptujju g. Jožef Komljanec je postal definitiv in je dobil naslov profesorja.

Promocija. Na dunajski univerzi je bil danes promoviran g. Alojzij Pečar za doktorja prava.

— **Vzglede slovenskim občinom.** Družbi sv. Cirila in Metoda v prid bo po sklepu svoje odboreve seje z dne 3. t. m. kelekovala občina Partinje blizu Maribora odslej vsa svoja pisanja. Slava srenji, ki je prva storila na slovenski zemlji ta korak. Upamo, da jej kmalu slede večje srenje, potem mesta — prvo, seve, naša bela Ljubljana. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Novi kandidati za djakovsko škofijo.** Nekateri hrvaški listi poročajo, da se dela na to, da postane nasled-

Da, tudi v tujini se dobe sočutna, mehka srca — pa ob enem zadovoljna. Čemu nisem zadovoljen v tujini jaz? — Česa mi manjka ravno nečej?

Med igre in smehom si nisem vedel odgovora. In še potem, ko sem prišel od polnočnice domov in poslušal glas svetonočnih zvonov, se mi je zdelo, da čujem veselo zadovoljnost tujih src, katera bodriti in krepiti bi moral sam.

Že davno so prenehali veličastni, svetonočni, radost nad odrešenjem oznanjujoči glasovi zvonov, ko sem še slonel ob mizi in ugibal.

Nato pa sem nehote premaknil knjigo na mizi ter zagledal pismo naslovljeno name. Še neodprto in iz daljnje tujine onkraj morja. Kedaj je prišlo to pismo sem? — Pisava bratova. Kake to, da sem je prezrl? — In spomnil sem se, da sem pred dvema dnevooma dobil bratovo pismo, ki sem ga vsled obilnega dela zadnjih dni odložil, da ga preberem ob času.

Kak slučaj! — Ne, ni slučaj. To je delo ene velike, božje roke, ki vodi in uravnava vse tako, kar je v korist ljudem.

Hlastno in pohlepno sem ga odprl.

Cutil sem, da se mi tresejo roke, tako sem bil razburjen.

Dragi brat!

Johnstown, 1. grudnia 1902.

Ti si daleč od mene. Loči naju široko morje — vendar vseeno hiti moje srce k Tebi. Kako sem sam, daleč, daleč od domače hiše, ki sem jo zavrzel. Brat moj! Ne sodi prehitro, ampak čuj in potem govori.

Zahrepenel sem bil po našem lepem premoženju z ono silo, kakor pričakuje suha zemlja dežja. Videl sem to rojstno grudo, obdelaval sem jo s posebnim veseljem — pa sem hotel biti tudi njen gospodar. Zato sem storil oni najnesrečnejši korak mojega življenja in obdelžil mater, misleč, da mi ona zapira pot do te lepe grude. — Danes pa se kesam tega koraka, ki sem ga storil v svoji mladostni nepremišljenosti. Zraven pa še tisti nesrečni podpihovavci. Znani so ti, zato jih nočem omenjati. Brat moj, v mojem imenu prosi mater, naj mi odpusti.

In še nekaj! Ravno pred enim tednom me je zadela božja roka. Sedaj, ko spoznam, kaj sem zakrivil, ne godrnjam.

V rovu smo delali trije pri brleči luči premogarjev. Rejaki smo bili. In pogovor je nanesel, da smo govorili o božičnih dneh v domovini. Clovek uvidi šele v tujini, ker ni daleč na okrog nobene naše cerkvice — kaj se pravi pravo božično veselje. Potem pa smo utihnili. Vsak se je zamislil v lepe božične dni, v to čudno lepo in ubrano zvonenje zvonov, v ves oni kras, ki ga prinašajo ti sveti dnevi s seboj — vsakdo je videl v duhu pred saboj jaslice v domači hiši, videl, kako je v duhu klečal z domačimi pred jasicami — kar naenkrat grozen šum in ropot — nato sem začutil grozno bolečino na rami in reki — kaj je bilo potem, se ne zavedam.

Drugi dan so mi pripovedovali, da so se vsled nepredvidnosti enega izmed tovarišev v sosednjem rovu vžgali škodljivi plini ter povzročili to nesrečo. Vsi so se čudili, da sme mi trije tako srečno rešili življenje.

Brat moj — vem, zakaj je to, in zakaj me je zadela nesreča ravno na tisto reko, ki sem je v zaslepljenosti dvignil nad materjo — zato molčim in trpim ter sporočam samo Tebi. — Prosim pa Te,

ne pripoveduj očetu in materi tega, da jih ne vznemirjaš. Samo to povej, da jih prosim odpuščanja. Pozneje bom storil tudi sam isto. Te pozdravlja

brat

Janko.

Bral sem in bral. — Kmalu pa so začeli peti božični zvonovi, ki so mene in druge vabili k zornicam. In peli se tako veličastno, tako ubrano kot še nikoli deslej.

24. decembra 1903.

Nocoj je eno leto od tega, pa sem vesel in božično radost nosim v sreu. Med tujimi srci sem, pa sem jih vesel, zadovoljen. In poleg mene je tudi ene izmed domačih src srce bratovo, ki se je vrnil iz tujine.

Zunaj pa pojo božični zvonovi. In iznova se mi zdi, da čujem v teh zvoneh, kakor glasove angelov:

„Slava Begu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje.“

Odložil je dnevnik, oprt si glavo na reki in se prepuščal mislim svetega večera.

Zunaj pa se peli zvonovi veličastno svetonočno himno.